

Nr 8/1968-69.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 8/1968-69 med anledning av landstingsman Alarik Häggblom m.fl:s lagmotion med förslag till landskapslag om ändring av landstingsordningen för landskapet Åland. (Mot.Nr 2/1968).

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 17/1967-68, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Efter ärendets behandling får stora utskottet, som såsom sakkunniga hört riksdagsmannen Evald Häggblom och Landstingets talman Thorvald Eriksson samt därutöver inbegärt nytt utlåtande av lagutskottet, vörd- samt anföra följande:

Lagutskottet har i sitt förenämnda betänkande ställt sig avvisande till motionärernas ändringsförslag, då stadgandet sannolikt skulle leda till framtida tolkningssvårigheter vid uppdragandet av gränsen för stora utskottets rätt att föreslå ändringar i Landstingets vid andra behandlingen fattade beslut. Med omfattande av motionens motivering har lagutskottet likväl funnit starka skäl föreligga för övervägande av en ändring av stadgandet så, att stora utskottet vid återremittering av lagförslag skulle få vidtaga sådana ändringar i landstingsbeslutet att lagförslaget verkligen erhöll avsedd utformning och konsekvens, vilket måhända eljest av rent tekniska skäl kunde gå förlorat. Därför har lagutskottet i första hand varit böjt för att giva stora utskottet samma befogenheter som enligt 66 § riksdagsordningen tillkommer Riksdagens stora utskott. Före slutligt ställningstagande har lagutskottet dock efterlyst närmare uppgifter om främst Riksdagens praxis.

På samma sätt som i Finlands och Sveriges parlament intar utskottsinstitutionen en synnerligen viktig och central plats i Landstingets lagstiftningsarbete. I denna institution, som danats och utvecklats alltifrån ståndslantdagarna Sverige-Finland, är, för att begränsa jämförelsen till stora utskottets ställning, befogenheterna för Landstingets stora utskott betydligt mer kringskurna än vad fallet är i Finlands riksdag. Vilken bakgrunden härtill än må ha varit, så har utvecklingen och de vunna praktiska erfarenheterna hos oss numera i allt högre grad påvisat behovet av ett bättre utnyttjande av stora utskottets arbetsmöjligheter. Utan att medvetet vilja tala i egen sak, anser även stora utskottet ett utvidgande av utskottets funktion i överensstämmelse med 66 § riksdagsordningen vara eftersträfvansvärt.

Med större befogenheter följer givetvis även ett ökat ansvar. Den ansvars känsla som här förutsättes hos stora utskottet ingår dock re-

dan på förhand som en sådan naturlig och organisk del i själva lagstiftningsapparaten, att ett eventuellt maktmissbruk inte torde behöva befarias. Förändringen i stora utskottets nuvarande situation skulle inträffa först vid behandlingen av ett till utskottet återremitterat lagförslag i det att stora utskottet nu skulle givas rätt att jämväl företaga ändringar i det underliggande landstingsbeslutet. I detta skede har bl.a. stora utskottet redan avgivit sitt till grund för andra behandlingen liggande betänkande och detaljbehandlingen av det s.a.s. färdiga lagförslaget i Landstinget avslutats. Härigenom torde även alla spekulativa möjligheter till oövertänkta ändringar enbart för ändrings skull i praktiken vara uteslutna. Vid skapandet av ny praxis i stora utskottets arbete vore utgångsläget därför självklart det, att utskottet i återremisskedet endast vidtager sådana ändringar, som ur ändamålssynpunkt kan anses nödvändiga och lämpliga. Ifall mer väsentliga ändringar i Landstingets beslut på grund av lagtekniska eller motsvarande orsaker skulle påkallas, vore det direkt underförstått att stora utskottet skulle inhämta nytt utlåtande av specialutskott.

Riksdagsman Häggblom, som varit i kontakt med Riksdagens generalsekreterare, framhöll såsom sin åsikt, att stora utskottet med fördel kunde givas samma ställning som Riksdagens stora utskott. Om än Riksdagens stora utskott i princip har rätt att företaga vilka ändringar som helst, har erfarenheterna av Riksdagens stora utskotts arbete varit enbart positiva och till nytta för lagstiftningsarbetet. Riksdagsman Häggblom påpekade ifråga om motionärernas ändringsförslag att Riksdagens generalsekreterare ansett detta kunna giva anledning till tolkningar, vilka dock kunde nedbringas genom omstilisering t.ex. så att uttrycket "ändringar, vilka ansluta sig till de stadganden, som i andra behandlingen icke blivit antagna enligt stora utskottets förslag" ersattes med rätt för stora utskottet att föreslå "ändringar av stadganden, vilka genom landstingets beslut kommit att stå i strid mot varandra". Riksdagens generalsekreterare hade dock i första hand förordat den fria ändringsrättens införande såsom i Riksdagen.

Talman Th. Eriksson för sin del ansåg att man i princip ej behöver vara rädd för att utveckla Landstingets lagstiftningsarbete. Efter att ha blivit informerad om Riksdagens generalsekreterares och riksdagsman Häggbloms inställning till frågan, förklarade sig talmannen icke hysa några farhågor för stora utskottets funktionella likställande med motsvarande utskott i Riksdagen. Erfarenheterna av det nya systemet kunde sedan få utvisa berättigandet av dess fortsatta bibehållande. Talmannen ansåg även han den av motionärerna föreslagna regleringen tänkbar med den omstilise-

-3-

ring Riksdagens generalsekreterare föreslagit.

Lagutskottet har i sitt nya utlåtande med frångående av sitt ursprungliga förslag förordat lagförslagets antagande med motsvarande innehåll som i 66 § riksdagsordningen, d.v.s. att stora utskottets ställning blir densamma som i Riksdagen. Lagutskottets nya utlåtande bilägges detta betänkande.

Stora utskottet, som för egen del omfattar lagutskottets nya förslag, får med hänvisning till det ovan anförda förty vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i lagmotionen nr 2/1968 ingående lagförslaget sålydande:

L a n d s k a p s l a g

om ändring av landstingsordningen för landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 48 § 3 mom. landstingsordningen för landskapet Åland, utfärdad den 14 mars 1951 (14/51) såsom följer:

48 §.

Vid andra behandling föredrages stora utskottets betänkande, varvid landstinget, ifall betänkandet innehåller lagförslag, ingår i prövning av lagförslaget samt fattar beslut om varje särskild punkt däri. Godkännes stora utskottets förslag i alla delar, förklaras andra behandlingen avslutad. Blir stora utskottets förslag icke oförändrat godkänt överlämnas lagförslaget, i den lydelse det genom landstingets beslut erhållit, ånyo till stora utskottet, på vilket det ankommer att förorda sistnämnda förslag med eller utan ändringar eller att avstyrka lagförslagets antagande. Hava förändringar tillstyrkts av stora utskottet, besluter landstinget om deras godkännande eller avböjande, varefter andra behandlingen förklaras avslutad.

Mariehamn, den 2 december 1968.

På stora utskottet vägnar:

Albin Johansson
Albin Johansson
ordförande

Erik Rask
./ Erik Rask
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Albin Johansson, viceordföranden Alarik Häggblom, ledamöterna Gustav Adolf Boman, Olof M. Jansson, Sven Friberg, Carl Karlsson, Börje Hagström, Georg Wideman, Sven Lemberg och Erik Lundqvist.

Till Stora utskottet

från lagutskottet.

Med anledning av Stora utskottets skrivelse av den 25 innevarande november angående behandlingen av landstingsman Alarik Häggblom m.fl:s lagmotion nr 2/1968 med förslag till landskapslag om ändring av landstingsordningen för landskapet Åland får lagutskottet härmed äran anföra följande:

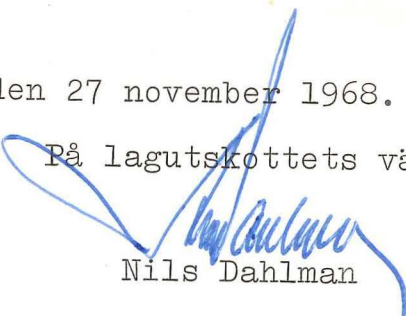
Sedan Stora utskottet införskaffat den utredning, som lagutskottet ansåg erforderlig för ett slutligt ställningstagande till lagändringen, anser utskottet att det numera är möjligt att skrida till lagstiftningsåtgärd på grund av motionen. Lagutskottet vill för sin del omfatta antagande av 48 § med den ändringen, att stadgandet i 3 mom. 3 meningen skulle lyda "-----stora utskottet, på vilket det ankommer att förorda förslaget med eller utan ändringar." Därmed får stadgandet en lydelse, som överensstämmer med 66 § riksdagsordningen, vilket har fördelar, som lagutskottet berört i sitt betänkande nr 17/1967-68. Lagutskottet finner detta alternativ vara det bästa med beaktande av att Stora utskottet i skrivelsen förutsätter, att mera väsentliga ändringar kunde före slutligt ställningstagande remitteras till vederbörande specialutskott.

Med hänvisning till det ovan anförda vidhåller lagutskottet inte mera sitt tidigare förslag om förkastande av motionen och hemställning hos landskapsstyrelsen om närmare utredning i ären-

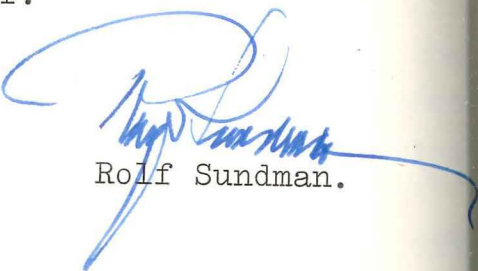
det.

Mariehamn, den 27 november 1968.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.